

Μια ιστορία επηρεασμένη από το φιλόσοφο Ρενέ Ντεκάρτ

Ένα αξιοσημείωτο ταξίδι περίμενε τους μαθητές στην πολυσύχναστη αίθουσα διδασκαλίας όπου πολλοί άνθρωποι αναζητούσαν με περιέργεια πληροφορίες. Τα παιδιά πραγματοποίησαν ένα συναρπαστικό ταξίδι, γνωστό ως "Ταξίδι στο Χρόνο στην Τάξη", αφού εμπνευσμένοι από τη γοητεία της φιλοσοφίας. Μια μυστηριώδης προσωπικότητα κρυμμένη πίσω από τους τοίχους περιμένει να τους ταξιδέψει πίσω στο χρόνο. Ο φιλόσοφος, επιστήμονας και μαθηματικός Ρενέ Ντεκάρτ βρίσκεται εκεί για να συζητήσει με τους μαθητές και να απαντήσει σε ορισμένα φιλοσοφικά ερωτήματα σχετικά με τη φιλοσοφία, τα μαθηματικά και την επιστήμη. Τρεις μαθητές, ο φιλόσοφος, και ο δάσκαλος παίρνουν μέρος στη συζήτηση. Οι μαθητές είναι σε ζευγάρια και έχουν μπροστά τους διάφορα φιλοσοφικά έργα του Ντεκάρτ.

Δάσκαλος: Παρακαλώ καθίστε σε ζευγάρια. Έχουμε τη χαρά να έχουμε σήμερα μαζί μας τον μεγάλο φιλόσοφο Ρενέ Ντεκάρτ, με τον οποίο θα συζητήσουμε τα φιλοσοφικά του έργα.

Τα παιδιά κοιτούσαν ήδη τον φιλόσοφο με περιέργεια και υψηλές προσδοκίες.

Δάσκαλος: Ο καλεσμένος μας ονομάζεται Ρενέ Ντεκάρτ και είναι ευρέως γνωστός ως φιλόσοφος, επιστήμονας και μαθηματικός. Είναι γνωστός για τη συμβολή του στη φιλοσοφία και τα μαθηματικά, συμπεριλαμβανομένης της δικής του ανάπτυξης της αναλυτικής γεωμετρίας, και εργάζεται πάνω σε μια νέα μέθοδο επίλυσης γεωμετρικών προβλημάτων με τη χρήση αλγεβρικών εξισώσεων. Πρόσφατα, ολοκλήρωσε τους «Κανόνες για την Καθοδήγηση του Πνεύματος» και προς το παρόν εργάζεται πάνω στο έργο «Λόγος περί της Μεθόδου».

Ό,τι κι αν θέλετε να μάθετε, θα το μάθετε μέσα από τη συζήτηση μαζί του. Μπορείτε να τον ρωτήσετε ό,τι θέλετε. Η συζήτηση θα είναι ανοιχτή.

Φιλόσοφος: Καλημέρα σας παιδιά, χαίρομαι που βρίσκομαι εδώ μαζί σας και σας ευχαριστώ για την πρόσκληση κ. Σμιθ. Είμαι βέβαιος ότι θα έχουμε έναν πολύ δημιουργικό διάλογο. Λοιπόν, παιδιά, πείτε μου, σας αρέσει η επιστήμη; Σας αρέσουν τα μαθηματικά; Ή μήπως σας αρέσει η φιλοσοφία;

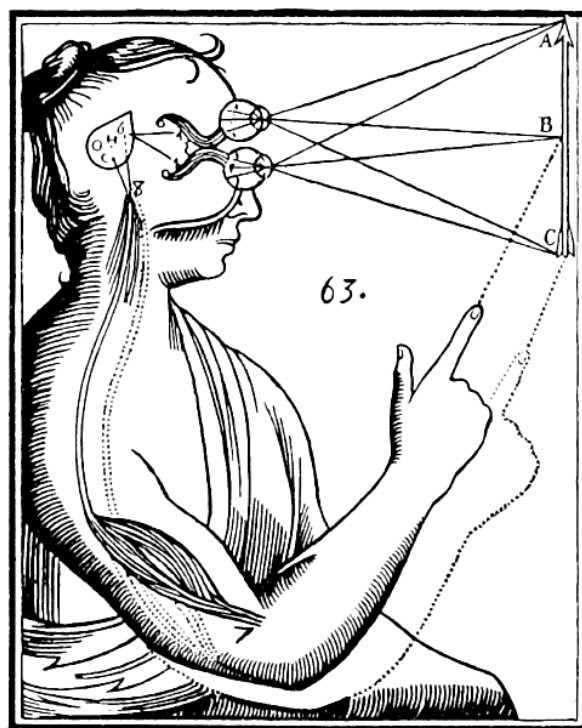
Το χέρι μιας μαθήτριας που συνήθως ήταν η πιο θαρραλέα και παρορμητική στην τάξη φάνηκε αμέσως να σηκώνεται ανάμεσα στο κοινό.

Κέιτ: Λατρεύω τα μαθηματικά και από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, λύνω εξισώσεις. Ακόμα θυμάμαι τις πρώτες μου λύσεις, οι οποίες ήταν λανθασμένες, αλλά καθώς μεγαλώνω, γίνομαι όλο και καλύτερη σε αυτό.

Φιλόσοφος: Αυτό είναι πολύ φυσικό, είναι καλό που συνέχισες να προσπαθείς αντί να τα παρατήσεις από νεαρή ηλικία. Εδώ λοιπόν βλέπουμε ότι η εξάσκηση είναι το κλειδί της επιτυχίας. Καθώς κάποιος αναπτύσσεται, το ίδιο κάνει και το μυαλό του.

Τζόζεφ: Μπορείτε να μας πείτε μερικά ακόμη πράγματα για εσάς;

Ντεκάρτ: Ναι, βέβαια. Λοιπόν, το όνομά μου είναι Ρενέ Ντεκάρτ. Γεννήθηκα στις 31 Μαρτίου 1596, στη La Haye, ένα μικρό μέρος όχι μακριά από την Τουρ της Γαλλίας. Είμαι μαθηματικός, επιστήμονας και φιλόσοφος. Συχνά μου αποδίδεται η ιδιότητα του «Πατέρα της Σύγχρονης Φιλοσοφίας» και αυτό γιατί ήμουν ο πρώτος που εγκατέλειψε τον Αριστοτελισμό, διαμορφώνοντας την πρώτη σύγχρονη εκδοχή του δυϊσμού νου-σώματος, καθώς και προωθώντας την ανάπτυξη μιας νέας επιστήμης που βασιζόταν στην παρατήρηση και το πείραμα.

Μαρία: Πώς ήταν η παιδική σας ηλικία;

Ντεκάρτ: Η παιδική μου ηλικία δεν ήταν εύκολη. Με μεγάλωσε η γιαγιά μου από την πλευρά της μητέρας μου στο La Haye και στη συνέχεια ο θείος μου στο Châtellerault στην ίδια περιοχή.

Κέιτ: Λάβατε κάποια επίσημη εκπαίδευση;

Ντεκάρτ: Φυσικά. Το 1606 με έστειλαν στο Κολέγιο των Ιησουιτών στο La Fleche, ένα σχολείο όπου οι νέοι άνδρες εκπαιδεύονταν για σταδιοδρομία στη στρατιωτική μηχανική, το δικαστικό σώμα και την κυβερνητική διοίκηση. Το 1616, πήρα πτυχίο νομικής στο Poitiers. Μετά τις σπουδές μου, ταξίδεψα στη βόρεια και νότια Ευρώπη κατά την περίοδο 1619-1628.

Τζόζεφ: Τι έγινε μετά;

Ντεκάρτ: Το 1667, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία θα βάλει τα έργα μου στο Index Librorum Prohibitorum, που στα λατινικά σημαίνει "Ευρετήριο Απαγορευμένων Βιβλίων", καθώς με θεωρούσαν Ιησουίτη και παπικό, που εκείνη την εποχή αυτά τα δύο ήταν ένας άλλος τρόπος για να πει κάποιος ότι είσαι άθεος.

Δάσκαλος: Αγαπητοί μαθητές, θα θέλατε να ακούσετε περισσότερα και για τη μεταφυσική;

Οι μαθητές σηκώνουν τα χέρια τους γεμάτοι ενθουσιασμό.

Μαρία: Λοιπόν, ποια είναι η δική σας οπτική σχετικά με τη γνώση;

Ντεκάρτ: Αυτή είναι μια εξαιρετική ερώτηση, φίλη μου. Από τη δική μου άποψη, η γνώση πρέπει να βασίζεται στη λογική. Εάν μπορούμε να αμφισβητήσουμε κάποιες πληροφορίες, τότε δεν μπορούν να θεωρηθούν ως τέλεια ή ολοκληρωμένη γνώση.

Τζόζεφ: Αυτό είναι ενδιαφέρον! Τι ακριβώς θέλετε να αποδείξετε μέσω της δουλειάς σας;

Ντεκάρτ: Μέσα από το έργο μου με τίτλο «Στοχασμοί περί της Πρώτης Φιλοσοφίας», εδραιώνω τις μεταφυσικές μου ρίζες και προσπαθώ να αποδείξω την ύπαρξη του Θεού και την Αθανασία της ψυχής.

Θέτω νέα επιστημικά θεμέλια με βάση τη διαίσθηση, εκφράζοντας τη διάσημη ρήση "Cogito, ergo sum" («Σκέφτομαι, άρα υπάρχω»).

Μαρία: Μπορείτε να μας πείτε περισσότερα γι' αυτόν τον συλλογισμό;

Ντεκάρτ: Λοιπόν, αυτός ο περίφημος συλλογισμός εκφράστηκε για πρώτη φορά στον Δεύτερο Στοχασμό μου. Με βάση αυτόν τον συλλογισμό, ανέπτυξα μια θεωρία ότι ο νους και το σώμα είναι ξεχωριστά, και προώθησα την ανάπτυξη μιας νέας επιστήμης που βασίζεται στην παρατήρηση και το πείραμα.

Κέιτ: Αλλά σε τι βασίζεται αυτή η θεωρία;

Ντεκάρτ: Αυτή η θεωρία, γνωστή ως «δυσισμός νου-σώματος», διατυπώθηκε στο έργο μου «Αρχές της Φιλοσοφίας», στο οποίο συνέθεσα τη φυσική μου με τη μεταφυσική μου.

Σύμφωνα με τη θεωρία μου, ο νους είναι μια νοητική, άυλη ουσία, ενώ το σώμα είναι μια υλική, φυσική ουσία που επηρεάζεται από τον ανθρώπινο νου. Επομένως, πιστεύω ότι ο άνθρωπος είναι μια ένωση του νου και του σώματος, που είναι δύο ανόμοιες ουσίες που αλληλοεπιδρούν στην επίφυση (βρίσκεται στη βάση του εγκεφάλου), και επομένως πιστεύω ότι οι σωματικές πράξεις «είναι το αποτέλεσμα ενός αντανakλαστικού τόξου που ξεκινά μέσω εξωτερικών ερεθισμάτων».

Πηγή: "Illustration of the pain pathway in René Descartes' Traite de l'homme (Treatise of Man) 1664." Wikimedia Commons

Ντεκάρτ: Λοιπόν, ας το κάνουμε πιο απλό... Το μυαλό θέλει να σηκωθεί το χέρι, άρα αυτό προκαλεί την ανύψωσή του. Αλλά το να χτυπηθεί το χέρι από ένα σφυρί ή να αγγίξει τη φωτιά, προκαλεί στο νου να νιώσει πόνο. Εν κατακλείδι, το ζήτημα νους-σώμα οδηγεί σε μια σειρά από ερωτήματα που μπορούν να ενεργοποιήσουν την κριτική σας σκέψη σε μια προσπάθεια να βρείτε απαντήσεις σε αυτά τα

ερωτήματα και να αναπτύξετε ακόμη και δικές σας θεωρίες. Για παράδειγμα, το ζήτημα νους-σώμα εγείρει το ερώτημα της συνείδησης: «Τι είναι η συνείδηση και πώς σχετίζεται με το νου και το σώμα;», καθώς και ερωτήματα σχετικά με τον εαυτό: «Τι είναι ο εαυτός; Πώς σχετίζεται με τον νου και το σώμα;»

Κέιτ: Πιστεύετε ότι αυτή η θεωρία θα μας βοηθήσει καθόλου ως μαθητές;

Ντεκάρτ: Λοιπόν, νομίζω ότι μελετώντας αυτή τη θεωρία, θα μπορέσετε να κατανοήσετε καλύτερα τις θεωρίες άλλων φιλοσόφων που ακολούθησαν μετά από μένα, θα δείτε τα πάντα γύρω τους διαφορετικά και θα προσπαθήσετε να δώσετε απαντήσεις σε υπαρξιακά ερωτήματα.

Δάσκαλος: Είμαι βέβαιος ότι όλοι μας έχουμε υπαρξιακά ερωτήματα. Πρέπει να ομολογήσω ότι είμαι αρκετά υπερήφανος για εσάς τους μαθητές και το ενδιαφέρον που δείξατε σήμερα. Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας και την πολύτιμη βοήθειά σας, κ. Ντεκάρτ, ήταν χαρά μας που σας είχαμε μαζί μας!

Ντεκάρτ: Σας ευχαριστώ, κ. Σμιθ, και πρέπει να παραδεχτώ ότι έχετε πολλούς έξυπνους μαθητές. Η χαρά είναι δική μου!

Οι μαθητές σηκώνονται και αποχαιρετούν, υποκλινόμενοι με σεβασμό στον Ντεκάρτ. Η μυστηριώδης προσωπικότητα κρύφτηκε πίσω από τους τοίχους για να επιτρέψει στους μαθητές να επιστρέψουν στην τάξη τους.